

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 3. tripartita. De eodem festo Navitatis. Evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo, quia natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus. Et hoc vobis signum: Invenietus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

LECT. 3.
tripartita

EODEM FESTO.

Evangelio vobis gaudium magnum. &c.
Luc. 2.

PARS I. **N**ON est ab hoc mysterio Nativitatis Jesu. co-
De dili-
gentia fi-
delis ani-
ma qua-
rentia le-
sum. &
responso
magnum
nuntiatio-
nem. 2.
Ecclesia
Vigilia
scriptura.

Non est ab hoc mysterio Nativitatis Jesu. co-
De dili-
gentia fi-
delis ani-
ma qua-
rentia le-
sum. &
responso
magnum
nuntiatio-
nem. 2.
Ecclesia
Vigilia
scriptura.

Primo itaque, si Sponsa vicos & plateas hujus
civitatis circumiens, primos Vigiles interroget:
Num quem diligit anima mea, vidistis? Respondent
illius cum vidisset, & alij quidem a longe, alij pro-
prius viderunt, & ideo de eo possunt aliquid nun-
tiare. Interroga Ilaiam: Custos quid de nocte? Quo-
stus quid de nocte? Est-ne adhuc duratura diu nox?
Abest-ne longae is qui lucem afferre, debet, & re-
tinebris finem? Respondet ex parte Dei: Venit nox &
mane, si quareis quare, & verumini & venite, qua-
si dicat: Nascitur in nocte ille quem quaeritis, & no-
stem illam facit lucidam instar mane, radios spar-
gens instar Solis in aurora sua, in matutino tem-
pore: si ergo eum quaeritis diligenter itineri vos
accingere, venite, & invenietis. Etenim parvulus
natus est nobis, & filius datus est nobis, cuius Princi-
patu super humerum ejus Ilaias igitur, & alij Pro-
phetae, per spiritus pronotionem mysteria Christi
futura quasi praesentia intuentur, & annuntiant, &
ideo hi sunt vigiles, qui de Sponso aliquid Sponsae
valent indicare.

Sed transeat Sponsa primos Vigiles & Custo-
des, & ad secundos (quos Angelos esse diximus
sermone convertens, interroget eos: Num quem
2. Vigiles diligit anima mea, vidistis? Utique viderunt eum
Angelus, venientem, idco gloriam Deo decantant. Comitati

sunt in templo se offerentem, in Aegyptum eun-
tem, ex Aegypto redeuntem; nam Angelus tem-
pus eundi & redeundi Joseph indicavit. Audie-
runt & viderunt in templo docentem, in triduo il-
lo ministrantes ei, cum quaerebatur a Matre. Vi-
derunt in deserto, jejunantem, & illo peracto ac-
cesserunt obsequium deferentes. Viderunt in hor-
to, viderunt in cruce, viderunt in Resurrectione
& Ascensione, vident tota aeternitate. Dicite ergo
o Angeli, o Vigiles & Custodes civitatis Dei, di-
dicite Sponsae ardenti desiderio per Vicos & plate-
as eum quaerenti, quo loco possit eum certo sepe-
rire, ut amplectatur, teneat, nec dimittat. Nam ex
ore quidem primorum Vigilum audivit Parvulum
suum Sponsam natum esse, sed illi locus non est
designatus. Quid respondeat Angeli? Remit-
tunt eam ad tertiam custodiam, ad tertios Vi-
giles, & dicunt hos a se jam informatos plene,
ut eam & ipsi plenissime informant de Sponso
suo.

Transi igitur, O Sponsa, ad postremos hos vigi- 3. Vigiles
les nunciium certum acceptura, & interroga eos: Pastores.
Num quem diligit anima mea, vidistis? Quasi dicat:
Dicite mihi o Pastores, de dilecto meo quemcum-
que noctis. Ubinam recumbit ipse? Numquid eum
vidistis? Cui illi. Utique sicni ad eum sic sic vidimus
in civitate Domini virtutum, in civitate Dei nostri.
Vidimus eum, adoravimus, obsequium obtulimus
Sed quid audistis de eo, aut quis vobis eum indi-
cavit? Audivimus ab Angelo claritate Dei circum-
fusio: Ecco annunciet vobis gaudium magnum, quod es. In hoc
vit omni populo, quia natus est vobis hodie Salvator,
qui est Christus Dominus in civitate David. Sed
quod signum dedit vobis, ut inveniretis eum? Inveni-
tus infans in panno involutus positum in praesepe.
Hoc nobis signum dederunt. Sed quale istud signum
est? Numquid nimis cito fuistis creduli, Numquid
poteratis nimis simpliciter decipi? Absit quia hoc
signo dato, subito facta est cum Angelo multitudo
caelestium exercitus cantantium & laudantium, Quod
vero audistis eos, cantantes? Cantabant, Gloria in
excelsis Deo & in terra pax hominibus bona volunta-
tu. Quod deinde vos fecistis descendens in Angeli-
lis: Diximus invicem, Transivimus usque Bethleem &
vidimus verbum hoc quod factum est, Quod inven-
nistis in Bethleem? Invenimus MARIAM & Joseph,
& Infantem positum in praesepe, & cognovimus
de verbo hoc quod dictum nobis erat de puero.
Quid postremo peregristis? Reversus sumus glorifi-
cantes Deum, & ad laudem ejus omnes adhortan-
tes, enarrantes gaudium illud magnum. Haec est
summa Evangelica narratio.

Itaque Pastorum est (qui in his Pastoribus super
gregem vigilantibus sunt designati) Nativitatis
Jesu gaudium animae meae cuilibet fidei hanc annunciare
ut eum quaerat, non in lectulo voluptatis jacendo,
non per vicos & plateas saeculi exercitando: sed
custodiendo vigilias noctis, sed ingrediendo in
solitudinem cordis, sed cum simplicitate & humi-
litate

litate adeundo per Angelicum ductum præsepium Salvatoris. Lectulum floridum sponsi celestis. Illori munus est mysterium sibi ab Angelis propositum, angelico spiritu, angelico zelo, angelico gaudio, angelicâ voce populis suis prædicare, & dicere. *Ecce evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie Salvator.* Et quia hæc vox Angelica est, absq; dubio mysterium est foecunda, opusque foret angelicâ linguâ & facundia ad eam plene interpretandam. Attamen pro modulo nostro, eam balbutiendo, eam per singula explicemus & ponderemus; nec enim ingrata erit parvulo vagienti nostra balbuties, nec Infanti Bethlemico linguæ nostræ infantia, nec ruditas nostra ei invisa qui à rudibus Pastoribus glorificari non tenet.

Ecce vox emphatica.

Virgiles flores.

si. 47.

sa. 7.

Apoc. 22.

sa. 12.

sa. 13.

Matth. 2.

Joan. 1.

Ecce evangelizo vobis. Primò igitur, vel illa sola vox. *Ece.* dum dicitur ab Angelo, *Ece evangelizo,* non videtur posita sine emphasi & pondere; quæ vox verè solet præmitti sive in antiquis Prophetarum oraculis sive in Evangelis & novi Testamenti libris, dum de Verbi Incarnati mysterio specialis fit mentio. Est enim vox demonstrandi, apta ad infiniandum, demonstrandum, indigendum grande hoc mysterium, antea absconditum, nunc viliabile & mirabile in oculis nostris, ideo in spiritu illud prævidentes Propheta: hæc voce utuntur quasi in uno choro, cuius altero choro per eandem vocem respondent Evangelistæ. 1. *Isaias* sic dicit: *Ece Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen ejus Emmanuel, Noli sum Deus.* Cui velut in choro altero concinens *Joannes* in Apocalyp. mysterium iam impletum eadem voce designat: *Ece tabernaculum Dei cum hominibus, & ipse Deus cum eis erit eorum Deus.* 2. Iterum idem *Isaias* de eodem agens mysterio, quasi iam illi præfens esset, sic ait: *Ece Deus meus, Salvator meus, fiducialis agens, & non dimisso. Exulta & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus Israel.* Cui consonat velut alterna vox hæc hodierna Angeli: *Ece evangelizo vobis gaudium magnum, natus est vobis Salvator.* 3. Idem Propheta eundem Christum designans non solum Judæis, sed & Gentibus natum ut Duce, eodem modo exorditur: *Ece respice populum deum, Ducem & Præceptorem Gentium.* Cui ex altero choro concinens *Matthæus* vocationem gentium primam per puerum natum exprimens, ait: *Ece hæc ab Oriente veniunt, dicentis: Vbi est qui natus est? Vidimus stellam ejus in Oriente, Denique ipse Joannes Christum post omnes Prophetas, ante omnes Apostolos & Evangelistas designans, quasi in medio chori utriusque eandem vocem bis repetit: *Ece agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.* Apertissima igitur est vox illa ad tacitum mysterium designandum, quâ usi sunt Propheta, quâ usi sunt Evangelistæ, quâ usus est Angelus in mysterii illius prima annunciatione: *Ece evangelizo vobis gaudium magnum.* Sed nec minus ponderanda est vox illa, *evangelizo,* quæ aptissimè & propriissimè*

Angelo convenit, nam & ab Angelo vox deducta est, *Angelus*, id est nuntius; *evangelizo*, id est, bonum nuntio. Ergo proprium est Angelis evangelizare, quia ex primigenio suo officio ad bona hominibus nuntianda destinati sunt, ab illo qui Spiritus suos facit Angelos; Spiritus ex natura, Angelos facit officio. Angelus ergo primus evangelizat Pastoribus gaudium magnum. *Hæc dicit boni nuntij est.* Postmodum veniet ipse magni consilii Angelus, magnum suum consilium super salute hominum humilibus evangelizans: *Spiritus Domini super me, evangelizare pauperibus misit me.* Deinde mittet suos Apostolos & Evangelistas universis gentibus testificari Evangelium gratiæ Dei, & vires obire Angelorum; *Prædicare Evangelium omni creatura.* Denique usque in finem sæculi mittit aliquos Apostolorum successores, Angelici hæc officii obeuntes & populis dicentes: *Ece evangelizo vobis gaudium magnum.* Postremò & in fine seculi revertetur iterum Angelus Evangelizans, sed appropinquante die ultionis, non tam gaudium & Salvatorem, quam timorem & Judicem annuncians: *Vidi angelum volantem per medium Cæli, habentem Evangelium æternum ut evangelizaret super omnem gentem, & tribum, & populum, & linguam dicens voce magna, Timeat Dominum, & date illi honorem, quia venit hora iudicij ejus.* De his ergo omnibus; quibus creditum est Evangelium gratiæ Dei, in spiritu elevatus inlamar *Isaias*: *Quam speciosi sunt pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona, prædicantium salutem, & dicentium: Sion regnabit Deus tuus; Quam amabiles pedes hodie evangelizantis Angeli, quam amabilis vox & adventus ejus ad Pastores & plebem annunciantis; *Natus est vobis hodie Salvator.* Quam speciosi & amabiles pedes Apostolorum & Apostolicorum Virorum ubique annunciantium in hodiernum usque diem angelicum nuntium: *Ece evangelizo vobis gaudium magnum, &c.**

Ps. 103.

4. Reg. 7.

1sa. 61.

Matth. 23.

Apoc. 14.

1sa. 52.

Deinde expendendum est illud; *Gaudium magnum.* Verè magnum, quod dimensiones admirabiles habet, à nobis non satis comprehensas; quia nec mysterium ex quo originem sortitur hoc gaudium dimitti valemus. *Fluctu genis ad Patrem Dominum nostrum IESU Christi,* inquit Apostolus, *ut possit comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit longitudo & latitudo, sublimitas & profundum, secretum supereminens scientiæ & charitatem Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei. Nulla possimus comprehendere cum omnibus sanctis, Magni vel saltem aliqua notitia & affectu pio complecti, dædæ gaudii & dimitti mysterium hoc Incarnationis & Nativitatis Christi, ut illius gaudio cum omnibus sanctis Angelis & hominibus, possimus perficere. In eius altitudine videmus potentiam Dei, in eius profunditate sapientiam, in eius latitudine charitatem extensissimam, in eius longitudine æternitatem quandâ. Sic ergo mysterium magnum planè ita ut magnitudinis eius non sit finis, de quo*

Rational. Evang.

Y Apollo

3. Tim. 3.

Apostolos: Magnum est pietatis Sacramentum, quod manifestatum est in carne: iustificatum in spiritu, apparuit Angelis, predicatum est Gentibus, creditum est in mundo, assumptum in gloria. Sic & gaudium, quod ex illo oritur, magnum est & immensum, habens altitudinem, profunditatem, longitudinem, & latitudinem mysterio proportionatam. Illud inchoatur in medio terrae, ubi Dominus initialiter operatus est salutem nostram, id est in utero MARIE, & in eius corde. Hinc iterum vocat medium terrae Sanctus Bernardus, quia illuc ut centrum respiciunt & superi & inferi, & qui habitant in caelo, & qui agunt in purgatorio, & qui a dextris & sinistris peregrinantur in mundo, iusti scilicet & peccatores.

1. Altitudo gaudij.

Primo, itaque huius gaudij altitudo ex eo declarari potest, quod ad caelos usque ascendat, ad Angelicos spiritus, qui miri perfuni sunt gaudio, suae civitatis ruinas reparati dum vident, per illum qui nascitur Caput hominum & Angelorum. Ideoque promptiores iam redduntur ad salutem hominum procurandam, eiusque familiariores sunt; ita ut iam ab hominibus adorationem (quam olim soliti erant homines illis exhibere, ob eminentiam angelicæ naturæ) non acceptent, naturam humanam in exaltatione sua & unione cum divina considerantes. Hanc esse rationem cui Joannes ab Angelo adorationem congruam angelicæ naturæ acceptare noluert, reddunt Sancti Patres. Unde S. I. dephontus sic lib. de Virgin. cap. 11. ait: *Hæc natura in qua Abraham Angelum adoravit, & tamen adorare prohibita non est, in Iohanne adorare volens prohibita est: quia in Abraham in Christo nondum erat assumpta, in Iohanne autem idcirco hanc naturam se adorare Angelus prohibuit, quia hanc super se in sede Majestatis adorant Ideo Iohannes in subditu non contemnit, quia supra se in gloria contemplantur.* Et certe tanta de Deo inter Angelos & homines intercedit, ut Joannes dixerit: *Conferimus tunc sumus, & fratrum tuorum habentium testimonium Iesu Christi.*

2. Profunditas gaudij.

Secundo: Profunditas huius gaudij in eo cernitur, quod ad infernum, hoc est ad limbum & purgatorium usque descendit, de quo interpretatur aliqui illud: *Populus qui habitabat in tenebris vidit lucem magnam, habitantibus in regione umbrae mortis lux orta est.* Dicuntque aliqui citantes D. Damascenum, terram se in nonnullis locis aperuisse, ut claritas circum fulgens in die Nativitatis Domini, ad sanctos Patres in limbo agentes pertingeret, gaudij huius prænnuntia. Ibi igitur implementum est illud, quod Dominus Judæis dicebat: *Abraham exultavit ut videret diem meum, vidit & gavisus est.* Ibi exultavit & Jacob, videns per mysticam scalam Dominum ad nos descendere, & nos per eandem ad ipsum ascendere, item videns Angelos, ascendentes & descendentes supra filium hominis hoc est ad ministerium eius, pro ut in scala ista designatum fuerat. Ibi exultat quoque Ezechiel videns Principem egredi per orientalem suam portam, semper nihilominus clausam, & tertio clausam, in partu, ante partum, post partum Mariam intemeratam designantem. Ibi exultat Aaron, virginem suam florentem & fructificatam videns ex eius flore & fructu hodierno gaudium indicibile carpens. Ibi exultat Ilias, intuens florem de radice Jesse, super quem requiescit spiritus Domini. Ibi exultant omnes in carcere agentes, dum annuntiatu ortus illius, qui in sanguine testamenti emittere debet vinces de lacu, in quo non erat aqua.

3. Latitudo gaudij.

Tertio: Latitudo huius gaudij ex eo colligitur, quod ad omnes omnis fortis & conditionis homines se extendat. si voluerit ejus esse confortes, id eo forte dicitur: *Quod erit omni populo, tunc scilicet terra.* Ideo S. Leo omnes sic exhortatur: *Salvator noster dilectissimi, hodie natus est gaudemus. Neque enim fas est locum esse visitari, ubi Natus est veritas, que consumpta mortalitatis timore, nobis ingerit de promissa Eternitate latitiam. Nemo ab huius altitatis participatione spernitur, Vna cunctis lætitia communis est ratio Exultet Sanctus, quia appropinquat ad palmam, gaudet peccator, quia invenitur ad veniam, animum. Certe, quia vocatur ad vitam, Latissimum ergo gaudium istud, & latissimum, dicitur omnes ad illud vocantur, maxime hi qui in afflictione jacet & tristitia. Appropinquet igitur peccator, inveniet veniam; appropinquet captivus, inveniet redemptionis premium; appropinquet aeger, inveniet sanitatem; appropinquet pauper, inveniet consolationem; appropinquet errans, inveniet viam; appropinquet ignorans, & inveniet sapientiam; appropinquet morti proximus, inveniet vitam, abundantemque gratiam: *Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant.**

4. Longitudo gaudij.

Quarto: Longitudo huius gaudij in eo consistit quod in finem sæculi usque, immo in sempiternis seculis perdurabit. Hinc tantus jubilus in filius Ecclesie ante singulis renovatur, & de antiqua redemptione canticum novum semper promittit, novo gaudio, nova voce, novis chordis, novo corde, novis odibus, novis modis & modulibus. Nec seculum erit, quo nova per carnem Nativitas Filii Dei naturalis & primogeniti, a filius adoptivus & secundo genitis solemni gaudio non celebraretur; quorum auribus illud continuo in hoc die repetitur: *Plaudite, psallite, jubilate, laudate adorare, asserite gloriam & honorem.* Nullaque alia ratio eis affertur, nisi illa ab Angelo allata: *Hodie natus est vobis Salvator.*

chiel videns Principem egredi per orientalem suam portam, semper nihilominus clausam, & tertio clausam, in partu, ante partum, post partum Mariam intemeratam designantem. Ibi exultat Aaron, virginem suam florentem & fructificatam videns ex eius flore & fructu hodierno gaudium indicibile carpens. Ibi exultat Ilias, intuens florem de radice Jesse, super quem requiescit spiritus Domini. Ibi exultant omnes in carcere agentes, dum annuntiatu ortus illius, qui in sanguine testamenti emittere debet vinces de lacu, in quo non erat aqua.

Tertio: Latitudo huius gaudij ex eo colligitur, quod ad omnes omnis fortis & conditionis homines se extendat. si voluerit ejus esse confortes, id eo forte dicitur: *Quod erit omni populo, tunc scilicet terra.* Ideo S. Leo omnes sic exhortatur: *Salvator noster dilectissimi, hodie natus est gaudemus. Neque enim fas est locum esse visitari, ubi Natus est veritas, que consumpta mortalitatis timore, nobis ingerit de promissa Eternitate latitiam. Nemo ab huius altitatis participatione spernitur, Vna cunctis lætitia communis est ratio Exultet Sanctus, quia appropinquat ad palmam, gaudet peccator, quia invenitur ad veniam, animum. Certe, quia vocatur ad vitam, Latissimum ergo gaudium istud, & latissimum, dicitur omnes ad illud vocantur, maxime hi qui in afflictione jacet & tristitia. Appropinquet igitur peccator, inveniet veniam; appropinquet captivus, inveniet redemptionis premium; appropinquet aeger, inveniet sanitatem; appropinquet pauper, inveniet consolationem; appropinquet errans, inveniet viam; appropinquet ignorans, & inveniet sapientiam; appropinquet morti proximus, inveniet vitam, abundantemque gratiam: *Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant.**

Quarto: Longitudo huius gaudij in eo consistit quod in finem sæculi usque, immo in sempiternis seculis perdurabit. Hinc tantus jubilus in filius Ecclesie ante singulis renovatur, & de antiqua redemptione canticum novum semper promittit, novo gaudio, nova voce, novis chordis, novo corde, novis odibus, novis modis & modulibus. Nec seculum erit, quo nova per carnem Nativitas Filii Dei naturalis & primogeniti, a filius adoptivus & secundo genitis solemni gaudio non celebraretur; quorum auribus illud continuo in hoc die repetitur: *Plaudite, psallite, jubilate, laudate adorare, asserite gloriam & honorem.* Nullaque alia ratio eis affertur, nisi illa ab Angelo allata: *Hodie natus est vobis Salvator.*

Vltimus est & illud ponderandum; *Hodie natus est vobis.* Quid aliud est, natus est vobis, De causa quam id quod dixit Ilias: *Parvulus natus est nobis magni & filius datus est nobis.* Utrique natus est nobis, nō gaudij, sibi propter nos, non propter se. Nihil illi ex hac Nativitate accedit commodi, omnia in nostram utilitatem derivantur: Nihil illi, nisi poena, ærumna, miseria,

2. Profunditas gaudij.

3. Latitudo gaudij.

4. Longitudo gaudij.

5. Profunditas gaudij.

6. Latitudo gaudij.

7. Longitudo gaudij.

8. Profunditas gaudij.

9. Latitudo gaudij.

10. Longitudo gaudij.

11. Profunditas gaudij.

12. Latitudo gaudij.

13. Longitudo gaudij.

14. Profunditas gaudij.

15. Latitudo gaudij.

16. Longitudo gaudij.

17. Profunditas gaudij.

18. Latitudo gaudij.

19. Longitudo gaudij.

20. Profunditas gaudij.

21. Latitudo gaudij.

22. Longitudo gaudij.

23. Profunditas gaudij.

24. Latitudo gaudij.

25. Longitudo gaudij.

26. Profunditas gaudij.

27. Latitudo gaudij.

28. Longitudo gaudij.

29. Profunditas gaudij.

30. Latitudo gaudij.

31. Longitudo gaudij.

32. Profunditas gaudij.

miseria, ex nativitate terrena; nobis autem exinde vita, salus, gloria. Nobis nascitur, nobis circumcitur, nobis vivit, nobis moritur, nobis patitur, nobis sepelitur & resurgit. Potior ratione potest dicere, quod Apostolus: *Omnia sustinuit propter electos, ut Christi gloriam consequantur.* Nobis quoque natus est, potius quam Angelis, quia non Angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit. Nec Angelos fugitivos apprehendendo reduxit, nec eos cadentes erexit, nec captivos redemit, sed rudentibus inferni draconibus aeterni vincula sub caliginosa servavit. Ad hominem autem fugientem venit, ut revocet, & reducat; & modo adhuc in stabulo inquirat, *Adam ubi est?* illum cadentem erigit, illum collisum redintegrat, illum compeditum solvit, illum captivum redimit. Vobis ergo natus est Salvator, inquit Angelus; non dicit nobis Angelus natus est & vobis; quia licet in aeterna nativitate utriusque aequaliter natus sit, immo primario Angelis nobis tamen specialiter in temporalis nativitate oritur, quia ex nobis natus, habitabit in nobis, conservabitur inter nos in terris, Emmanuel, Nobiscum Deus, & nos ter Deus.

Quod si singulas hominum sortes percurrere velimus, inveniemus apud Angelos dictum; Natus est vobis. Hodie nempe natus est vobis, o Principes, & cum omnium Princeps. Natus est vobis, o divites, ut cor vestrum erigat ad eas quas affert & offert divitias caelestes & aeternas. Natus est vobis, o pauperes, quia pauper est. Matre ortus paupere, in paupere loco paupere cinctus veste. Natus est vobis, o Virgines, ut adoretis eum cum Virgine. Natus est vobis, o juvenes, ut adoretis eum in Pastorum societate. Natus vobis, o Opifices, ut Filium Fabri adoretis cum Joseph. Natus est vobis, o senes, ut adoretis eum Simeone senem. Natus est vobis, o viduae, ut adoretis eum Anna septem annis in templo agente in pia viduitate. Dicite ergo omnes, *Parvulus natus est nobis, & filius datus est nobis.* Utique datus & natus, non enim merito vestro, sed sola Patris gratia, sola sua impellente misericordia ad vos venit & propter vos venit. Et datus est, non venditus, quia nemo pretium pro eo congruum dare potuisset, nemo tantum meriti bonum. Natus vero vobis est, ut Frater, ut Pastor, ut Salvator, ut Sanctus, ut Sponsus, ut Glorificator. Merito ergo gaudium vobis magnum nuntiatur in die Nativitatis eius. Unde hoc gaudium in se exprimitur S. Bern. sic ait: *Non me capio praesentia quod summa de Jesu naturam suam naturam carnis mea. Et sanguis sublevar. Et me miserum in divitiarum gloria sua non ad horam, sed in sempiternum inclusit. Et tu frater meus Dominus meus. Hac exinanitio tam dignitativa rapit affectum meum, Et istorum memoria consolatur cor meum.* Hac omnes pia agnoscunt, qui Filium Dei sibi natum agnoscunt.

Quibus Sed etiam, quam multis non est natus pater hic ad gratiam, corum culpa, sed potius ad salutem?

Non est natus vobis, o superbi, quia superbiam calcaturus venit, docens in seeno, in praeseptio, in omnibus, quae circa se sunt, humilitatem. Non vobis natus, o avari rapinis & injustis addicti, venit enim calcaturus opes saeculi; venit & satisfacere pro rapina & furto avari parentis vestri, cuius reatum imitantes, poenitentiam non imitami. Non est vobis natus, o luxuriosi, quia castitatis arator est, quam in corpore suo consecravit, vos corpus vestram pollutis, & injuriam eius virgineo corpori, quod quidem vobiscum naturae assumptis, iniertis, divamque iram in vos acceritis. Non est vobis natus, o vindicativi, impatientes, invidi, quia pacem affert & charitatem, Deoque gloriam docet decantare, vos odium & vindictam amatis, fovetis, & per execrationes ac juramenta nomen Dei confurcatis. Non est vobis natus, o gulae & ventri addicti, sitim enim & famem ventris, & pro gula peccato satisfacere, vobis vero venter Deus est, non Christus Jesus. Non est vobis natus o homines torpidi & dormientes, salutis incurii, quia vigilantibus nativitate suam annunciat, & sui visionem indulget. Non est vobis natus, o impenitentes animae. O dura corda, quia stabulum, lacrum, & omnia quae circa hunc puerum sunt, inelamant poenitentiam, & vos iurdi aures cordis ocluditis. Est tamen natus peccatoribus, nec repellit quibuslibet peccatis obnoxios, si lacrymis infantibus lacrymas jungant suae contritionis. Natus est omnibus bonae voluntatis, qui ad emendationem vitae se accingunt. His ergo omnibus inelamatur Angelus. *Natus est Salvator qui est Christus Dominus.*

Natus est Salvator, ut nemo desperet de salute, Natus est Christus, ut nemo desperet de medela & sanitate: *Aliter Jelis salutem, affert Christus vulneribus unctioem.* Natus est, verus Dominus, ut nemo desperet de liberatione a tyrannide, *Comptrejet jugum antiquum peccati a facie eius,* quod affert Christus, Sceptum exactoris, sive imperium & tributum demonis cessabit a facie veri Domini, veri Principis, cuius Principatus super humerum eius. Hic est Parvulus qui natus est vobis. Princeps natus est Domiaus, ex nunc crucem, dominii sui sceptum quasi humeris gerens, & in illa ex nunc se Patri offerens. Hic itaque est cui dicitur apud Prophetam: *Jugum oneris eius, & virgam humeribus eius, & sceptum exactoris eius superasti, sicut in die Madian.* Quasi dicemus: O Christe, jugum servitutis satanae, quo populus tuus tamquam onere gravissimo premebatur & perimebatur, & virgam crudelium dorso eius incumbentem, asperere eum afflictantem, sceptumque tyrannicum intolerabile ob iniquissimum peccati tributum, ad quod continuo adigebat, tu sustulisti, & hostem tuum superasti eodem penè modo quo Gedeon deon olim Madianitas in famoso illo die victoriae suae, Sed quomodo superavit Gedeon? In primis vidit in nocte quidam panem subcineritium volu- & sub-

& subvertere castra hostium: Ecce Christus sub cinere mortalitatis nostrae amoris igne coctus panis in Bethleem visitur, hoc est in domo panis, & voluitur hac nocte contra castra hostium, vires demonum conterens; nam & idola ad ejus adventum conticuerunt & in illis daemona. Ulterius Gedeon victoriam reportavit, luce in nocte effulgente per lagenas testaceas, in clamantibus simul tubis. Christus divinitatis, lucem in vase testaceo carnis mortalitatis abscondit, & effulsit illa in nocte Nativitatis, terrens hostes Madianitas, hoc est fugans demones, exhilarans Israelitas, hoc est Dei electos milites, quia jam etiam incipiunt tubis clamare, quia Angeli & Pastores adventum nostri Gedeonis cibus ceperunt annuntiare, & Deum glorificare, quasi in clamantes, *Deo & Gedeoni*. Persecellima autem victoria continget jam fracto vase testaceo in Christi morte, praedicatione Evangelii, quasi tuba insonante, & fidei luce ubique corrufcante. Denique Angelus Domini victoriam annuncians Gedeoni, tenuit illum splendore angelico sic affatur: *Pax tecum, ne timeas*; edificavitque altare tibi, & vocavit illud, *Domini Pax*; & sic vocatur usque in praesentem diem, ait Scriptura. Sic Angelus Nativitatis & victoriam Christi nuncians, Israelitas Pastores luce terrens affatur, & dicit; *Nolite timere*. Postmodum multitudo Angelica decantabat illud: *Pax hominibus bonae voluntatis*. Mittunturque ut videant altare quod sibi erigi voluit Dominus, praesepium scilicet cui rectissime hunc titulum indelebilem adscribere possumus, *DOMINI PAX*. Ibi enim inter Deum & hominem inviolabilis pax inrita fuit, quae decantatur usque in praesentem diem, & perdurabit usque in aeternitatem. Igitur propter haec omnia Christo hodie matutinis in officii decantat Ecclesia *Sceptra exaltatio u superasti sicut in die Madian*. Et advertit Gedeonis ad hostes adventum & victoriam in nocte fuisse, non in die; & tamen vocatur nox illa dies, quia lampadibus effulgentibus, fugatis tenebris, sicut dies illuminata est, & noctem meroris a populo oppresso depellens, diem singularis induxit laetitiae. Similiter Christus in nocte advenit, & tamen dicitur; *Hodie natus est vobis*, quia noctem illam quasi diem illuminavit claritas divina, & merorem caliginosum a populo Dei depellens laetitiam; magnam instar lucis animos illustravit peperit. Poteratque Christus dicere: *Nox illuminatio mea in delictis meis*; quia delicta mea esse cum filio hominum Hodie ergo natus est vobis; quia haec est dies quam fecit Dominus, noctem vertens in diem, tenebras in lucem. Antea semper nox, nunc prius dies; absentia Solis facit noctem, praesentia eius facit diem. Ab Adam usque ad tempus istud fuit nox ob absentiam Solis huius, tenebrae peccati, caligo ignorantiae & superstitionis populum gentilem, umbra obscura legis Israeliticam plebem involvebat. At in ortu huius Solis incepit dies super universam terram, fugata umbra, fugata nocte. Haec est dies gratiae, quae vocatur,

Judaei signa petunt. Et propterea adverte quoties antiquitus Dominus egit de liberatione populi ab hostium potestate, semper aliquid signum dedisset, sed tale signum quod liberationem & salutacionem per Christi adventum indicaret.

Primo. Agit de liberatione populi ex Aegypto cum Moyse, & cum ad hanc vult delinere, sed quia vult Moyse signum, dicitur ei; *Quid habes in manu? Respondit; Virgam*. Jubeatur eam projicere in terram, & facta est serpens; jubeatur eam sublevare, & deserpente iterum fit virga. Sed & aliud signum adiecit. Jubeatur manum in sinum mittere; at cum misisset, protulit eam leprosam; iterum vero in sinum eam mittens, totam reducit sanam. Hoc vobis signum, o Judaei, non tam liberationis per Moysem, quam liberationis per Christum Salvatorem. Christus virga est, quia potentia & sceptum Patris, sed in terram per incarnationem missus, humanam naturam olim per septem vitiatam assumit, & quasi serpens reputatur, hoc est malignus, ideo in ligno quasi serpens venenatus erigitur, & ostentatur. Ac per resurrectionem rursum in manu Patris fit virga virtutis, per quam dominatur universo orbi. Similiter Christus Filius Dei manus est Patris, per quam fecit omnia. Hic erat in sinu Patris, sed cum foras prolatus est per incarnationem, vultus eius leprosus, miseris nostris & doloribus quasi lepra communicans; *Nox reparavit nos* eum quasi leprosum. Sed in sinu Patris rursus per resurrectionem & ascensionem retractus, in dextera Patris apparuit gloriosus.

Secundo. Agit Angelus de liberatione a jugo Madianitarum cum Gedeone, vultque eum Ducem delinere. At petit & ipse signum. *Penam*, inquit, *hoc vellus lanae in arca, si res in solo vellere fuerit, & in omni terra siccitas*. sciam quod per manum meam liberabitur Israel. Et factum est ita. Et de nocte conlurgens expresso vellere, conchiam, sive lagenam, in rore implevit. Hoc vobis signum, o Judaei; adventus Christi & redemptionis, *Descendit sicut pluvia in vellus*. Et sicut stillavit aqua, sic enim pluvialis ros in aridum vellus Gedeonis miraculo descendit absque ullo strepitu, nihil nocenti inferens velleri, neque dnm illabebatur, neque dum exprimebatur; ita & ipse de caelo inaudito modo illapsus est in uterum Virginis insensibiliter, nihil vitans ingressu & egressu virginem pudorem. Et sicut stilla leniter cadentes, terram suam fecundant, ita & Virginis uterum ros caelitus.

Nox Nativitatis dicitur.

Ps. 117: 8: Pro v. 8: Psal. 117

Coloss. 1.

PARS III. De signo dato Nat. 1. 1. Cor. 1. Liberationis signa data Christi adventu indicant. Exod. 4. 1. Patet in Moyse.

In Gedeone. 1. 1. 6.

Psal. 71.

Tertio.

3i in A-
ebaz
Iſa. 7.

Tertio; Agit cum Achaz de liberatione Jeruſalem ab obſidione, & ei dicitur: *Vete tibi ſignum à Domino in prœſentem inferni, ſive in excelſum ſupra, ut ſcilicet hoc ſigno confirmet Dominus promiſſum de populo liberando. Et quidem non vult ille ſignum petere, ſimulata pietate, & vere hypocrito corde. Sed dicitur ei: Dabit vobis Dominus ſignum; Ecce Virgo concepit & pariet filium. Hoc vobis ſignum, o Judæi, non ſolvenda obſidionis, quæ tunc agebat Jeruſalem, ſed liberationis per Chriſtum conceptum & natum ex Virgine; & hoc ſignum ſuperat ſigna omnia quæ poterant e profundò, vel e celo dari. ſignum enim illud e celo eſt, e terra, quia corpus terrenum cœleſti divinitati unitur prodigio planè admirabili, ut nobis cedat in ſignum irrefragabile.*

4 in Ege-
chia.
Iſa. 58.

Quarto agit cum Ezechia de fanitate ei reddenda, & victoria contra hoſtes per eum reportanda. At quia petit ſigna, datur ei Sol recedens in horologio Achaz Patris ſui per decem lineas. Hoc vobis ſignum, o Judæi, non tam victoria temporis illius, quam victoria ſpiritualis in adventu Salvatoris. Hic eſt Sol qui per novem Angelorum gradus deſcendit ad decimam uſq; humanæ naturæ aſſumptæ retrocedens. O admirabile ſignum!

Omnia
illa ſigna
in ſigno
quod inodo
datur Paſtoribus:
in veſtibus
in Inſan-
te panni-
e eſt ſignum
ſignorum;
involutus
miraculum
miraculorum,
ad quod cætera ſtern-
bant viam. Et quidem ſuperficietis conſideratū
hoc ſignum vile nimis videtur, indignumq; Rege
& Salvatore, qui in hoc ſigno debebat agnoſci.
Quale enim eſt hoc ſignum Redemptoris & Regis
Iſrael? Quænam eius aſſignantur Stemmata & inli-
gna? An hæc pro quadruplici Nobilitatis Stemmate
(vulgo les quatrez quartiers) Stabulum, Præſepium,
Panniculi Fœnum? Utique primus eius Signi-
fer Angelus in ſuo vexillo non alio deſert pro in-
ſignijs, illaque offendere videtur Paſtoribus vel
ut in viridi Campo depicta, cum hoc Symbolo ſub-
ſcripto, *Involutus inſanſum poſitum in Præſepio*. An-
vos, o Judæi, humili nimis nimisq; vilia cenſetis,
hæc ſtemmata, ut per illa agnoſcatis Ducem, qui
eſtere vos debet de manu hoſtili: Memineritis
Moſis Ducis veſtri in Fiſcella ex juncis texta ex-
poſiti, dum inſans foret: Memineritis Ducis alte-
rius Gedeonis in arca inter paleas agentis, dum
Dux veſter inauguratus eſt: Memineritis Cyri Re-
gis, qui vos e captivitate Babilonica liberavit in-
ter viles Paſtores deſercti, & ab eis educati. Ecce
obſcurus fuit ortus horum Ducum, qui vos in li-
bertatem aſſeruerunt, & hoc vobis nunc ſignum
idè datum nati Salvatoris. Non ergo hæſitant Pa-
ſtores in hoc ſigno inſanſum involuti in præſepio,
quæ licet vile videatur oculo corporeo, oculo ta-
men fidei aquilino & lynceo ſublime eſt; quia ultra
mitem inſanſum, ultra pietatem inſanſum huma-
næ naturæ hic Solem totius charitatis, Maſtèntè

ſignia
Chriſti,
ſtabulum
panni-
præſepi-
fœnum.

Exod. 2:
Iudic. 6:
2. Para-
lip. 36.

que divinitatis. Non ergo vile ſignum illud, ſed ad-
mirabile idemq; cum illo. *ſignum magnum appa-
ruit in Cælo, mulier amicta Sole, Luna ſub pedibus e-
jus in capite ejus corona ſtellarum duodecim, & cru-
ciatur ut pariat Filium ad thronum Dei ſedentem.*
Hæc eſt enim Maria, oſtenſa ut prodigium in Cælo
licet pariat in tæno; amictus eſt divinitatis Sole,
quem parit, Lunam habet ſub pedibus; calcans re-
rum omnium humanarum inconſtantiam in Luna
deſignatam. Coronam habet ſtellarum; varijs ad-
ornata privilegijs fulgidiffimais. Angelis quoque
cincta. Cruciat ut pariat, non dolore partus, ſed
ſummo deſiderio parienti, & filium natum vidēdi:
cruciare quodammodo ſolet deſiderium vehemē-
ter amantes. Sic omnes creaturæ; etiā Angeli, quo-
dammodo cruciatur, & ingemifcere, & parturire di-
cuntur, revelationē Filiorum Dei exoptantes. Si-
gnum itaq; datur Joanni magnum in celo; vobis, o
Paſtores, parvum in præſepio: ſed ſi ſpecie exigui,
te omnino eximium. Judæi ſigna petunt, Græci ſa-
pientiam quaerunt; Angelus vobis prædicat Chri-
ſtum in Præſepio, Judæis ſcandalum, Gentib; ſtul-
titiarum, iſtis autem vocatis Judæis atque Græcis, i. Cor. 1,
Chriſtum Dei virtutem & ſapientiam: quia quod
ſtultum eſt Dei ſapientius eſt hominibus; & quod
infirmum eſt Dei, fortius eſt hominibus.

Nos quoque vobis prædicamus Jeſum in præſepio, o Chriſtiani! ut vobis ſit ſignum, ut ſit ſignaculum
ſuper cor veſtrum. Hoc vobis ſignum amoris, *nib eſt ſi*
o electi & dilecti Dei! Hoc vobis ſignum pietatis, o
Deo devoti! Hoc vobis ſignum obedientiæ, o pueri!
Hoc vobis ſignum caſtatis & puritatis, o Vir-
gines! Hoc vobis ſignum patientiæ, o imopes & af-
fici! Hoc vobis ſignum poenitentiae, o peccatores.
Hoc nobis ſignum pacis, o homines! bona volun-
tatis. Ideo enim dato hoc ſigno, mox clamat An-
gelorum multitudo, *Gloria in altiffimo Deo, & in
terra pax hominibus bona voluntati.*

Hoc ſignum ſuper cor ſuum poſuit B. Marga-
rita de Caſtello, quæ in contemplatione In-
ſanſi hujus in præſepio continuo verſabatur. Un-
de poſt mortem, cum corpus ejus aperiretur, ut a-
romaribus conditum ſervari poſſet ad fidelium de-
votionem, reperta eſt gemma cordi adhaerens, in
qua erat ſculpta imago Nativitatis Jeſu; & Virgo
hæc Margarita genua flexa ante præſepium in eadē
imaginem cernebatur. Teſtis eſt Granateus ſerm de
Nativ. dicit que adhuc hæc gemmam ſervari inſa-
cratio S. Dominice in Iraba, in urbe dicta Caſtello,
ubi & ipſa tertium Ordinem S. Dominici erat pro-
feſſa.

Hinc quoque ſignum ſuper cor ſuum poſuit S.
Franciſcus. Datum ſibi à Deo exiſtimavit hoc præ-
ſepium, in ſignum paupertatis, obedientiæ; caſtita-
tis, ideoque ſemper illud contemplabatur. Nempe
& Franciſcum ipſum parere non potuit Mater per
plures dies cruciata, niſi in ſtabulum dilata, hoc
momente quodam mendico peregrino, quem fuſſe

Apo. 12.

Rom. 8.

i. Cor. 1.

Jeſuſuo

gnum.

Exempl.

Hort.

Paſt.

Tract. 3.

Lac. 12.

Angelum non ambigitur. Si humilis Franciscus erat, ut humili ortu Christum secutus, etiam postmodum ejus signis figuris signaretur simul factus Christo orienti, humilis morienti.

DE EODEM FESTO NATIV.

LECT. 3. tripartita

Transamus usque Bethleem, etc. Luc. 2.

PARS I. Qui Bethleem trahit

Non paucos ex ordinatione & impulsu divino in Bethleem transiit, Evangelica declarat historia, Percuramus eos breviter.

1. Dei filius in utero matris

1. Primo transiit Christus Dei Filius de Nazareth in Bethleem, Matris utero portatus, Patris voluntatem & admirabile consilium super salute generis humani excutitur, & absconditum a faculis incarnationis & natiuitatis suae mysterium testibus à Deo ordinatis manifestatur. Tunc impletum est illud: *Aures percussisti mihi, tunc dixisti, ecce venio. In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam.* Quid est aures percussisti mihi? Sancti Paulus legit, *Corpus apertum mihi, tunc dixi, ecce venio.* Corpus eia Patre Spiritus S. virgine in utero Virginis apertum est; auresque non solum corporis, sed & animi ibidem percussit ei Pater, per donum obedientiae & oblationis perfectissimae: ita impleto utero tempore dicit: *Ecce palam venio per carnis natiuitatem, ut tuam, O Pater & Deus meus, faciam voluntatem, & gloriam tuam hominibus manifestem.* Atque ita primus actus quem Christus in ortu suo exercuit, fuit actus perfectissimae recognitionis & profundissimae adorationis erga Patrem, simulque oblationis intimae & amoris. Ex tunc Patris aeterni decreta circa linguam vitam & passionis suae momenta summo amore acceptans pro salute hominum, carnem iam incipientem mortalis vitae incommoda pati in frigore & nuditate, in aspera praecipij reclinacione, obtulit Patri tanquam hostiam viuam & sanctam. Et ex eo tempore perpetua victima permanit in conspectu Patris omnibus momentis vitae suae mortalis sanctificans seipsum, & ardentissime deinde ans adimplere aeternum ejus consilium super salute hominum, cuius gratia de Nazareth ascendit in Bethleem, sciens voluntatem illius à quo missus est in mundum.

2. Responsum ad Mariam

Secundo: Transiit Ioseph cum Maria in Bethleem, non casu aut fortuito; sed infantis huius divini instinctu & altissimi consilio, quia hi admirabilis consilij & mysterij soli conscij erant, & electi calicis illius cooperatores fidelissimi. Quapropter Maria quae novem menses omne obsequium maternum exhibuerat intus latenti, iam novo terrore & gaudio sese offert ex utero procedenti, aures habens perfecte apertas ad beneplacitum Filij, & ad voluntatem Patris Aeterni. Unde ministrum suum exordiens, partum hunc adorat, brachijs excipit, involvit, lactat, reclinat. Similiter & Ioseph electus adiutor huius divini mysterij &

3. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia ibi confortio Angelorum. Parvus, quia ibi societate animalium.

4. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia ille ipse est, cuius magnitudinis non est finis. Parvus, quia praecipio arctatur & paucis, quia tribus digitis appendit molem. Magnus, quia librat in pondere montes & colles in flatera. Parvus, quia manu librat ab imbelli virgungula.

5. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia laudabili nimis. Parvus, quia amabilis & parvulus.

6. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia replens sinum maris. Parvus, lacrymis gigans sinum matris.

7. Magni actus Christi in ortu

Magnus, terribilis super Deos omnes. Parvus, vilis & abiectus infra homines omnes.

8. Magni actus Christi in ortu

Hanc ergo magnitudinem & parvitatem ut intueantur Angeli, descendunt in Bethleem, visuri & adoraturi Verbum abbreviatum super terram, qui hactenus intui suae Verbum immensum caelum implens & terram. Deicendunt admiraturi, quomodo nec magnitudo ejus parvitate minuitur, nec parvitas magnitudine absorbeatur.

9. Magni actus Christi in ortu

Quarto: Transiverunt & Pastores in Bethleem, quos ubi audierunt alioquo angelico ibi natum, res in Bethleem, & viderunt Verbum quod factum est, quod fecit Dominus, & ostendit nobis. Et venerunt festinantes. Hi erant Primitiae Iudaeorum, quasi sibi Primogenitus Patris & Matris voluit consecrari;

10. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia ibi confortio Angelorum. Parvus, quia ibi societate animalium.

11. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia ille ipse est, cuius magnitudinis non est finis. Parvus, quia praecipio arctatur & paucis, quia tribus digitis appendit molem.

12. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia librat in pondere montes & colles in flatera. Parvus, quia manu librat ab imbelli virgungula.

13. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia laudabili nimis. Parvus, quia amabilis & parvulus.

14. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia replens sinum maris. Parvus, lacrymis gigans sinum matris.

15. Magni actus Christi in ortu

Magnus, terribilis super Deos omnes. Parvus, vilis & abiectus infra homines omnes.

16. Magni actus Christi in ortu

Hanc ergo magnitudinem & parvitatem ut intueantur Angeli, descendunt in Bethleem, visuri & adoraturi Verbum abbreviatum super terram, qui hactenus intui suae Verbum immensum caelum implens & terram. Deicendunt admiraturi, quomodo nec magnitudo ejus parvitate minuitur, nec parvitas magnitudine absorbeatur.

17. Magni actus Christi in ortu

Quarto: Transiverunt & Pastores in Bethleem, quos ubi audierunt alioquo angelico ibi natum, res in Bethleem, & viderunt Verbum quod factum est, quod fecit Dominus, & ostendit nobis. Et venerunt festinantes. Hi erant Primitiae Iudaeorum, quasi sibi Primogenitus Patris & Matris voluit consecrari;

18. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia ibi confortio Angelorum. Parvus, quia ibi societate animalium.

19. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia ille ipse est, cuius magnitudinis non est finis. Parvus, quia praecipio arctatur & paucis, quia tribus digitis appendit molem.

20. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia librat in pondere montes & colles in flatera. Parvus, quia manu librat ab imbelli virgungula.

21. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia laudabili nimis. Parvus, quia amabilis & parvulus.

22. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia replens sinum maris. Parvus, lacrymis gigans sinum matris.

23. Magni actus Christi in ortu

Magnus, terribilis super Deos omnes. Parvus, vilis & abiectus infra homines omnes.

24. Magni actus Christi in ortu

Hanc ergo magnitudinem & parvitatem ut intueantur Angeli, descendunt in Bethleem, visuri & adoraturi Verbum abbreviatum super terram, qui hactenus intui suae Verbum immensum caelum implens & terram. Deicendunt admiraturi, quomodo nec magnitudo ejus parvitate minuitur, nec parvitas magnitudine absorbeatur.

25. Magni actus Christi in ortu

Quarto: Transiverunt & Pastores in Bethleem, quos ubi audierunt alioquo angelico ibi natum, res in Bethleem, & viderunt Verbum quod factum est, quod fecit Dominus, & ostendit nobis. Et venerunt festinantes. Hi erant Primitiae Iudaeorum, quasi sibi Primogenitus Patris & Matris voluit consecrari;

26. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia ibi confortio Angelorum. Parvus, quia ibi societate animalium.

27. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia ille ipse est, cuius magnitudinis non est finis. Parvus, quia praecipio arctatur & paucis, quia tribus digitis appendit molem.

28. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia librat in pondere montes & colles in flatera. Parvus, quia manu librat ab imbelli virgungula.

29. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia laudabili nimis. Parvus, quia amabilis & parvulus.

30. Magni actus Christi in ortu

Magnus, quia replens sinum maris. Parvus, lacrymis gigans sinum matris.

31. Magni actus Christi in ortu

Magnus, terribilis super Deos omnes. Parvus, vilis & abiectus infra homines omnes.

32. Magni actus Christi in ortu

Hanc ergo magnitudinem & parvitatem ut intueantur Angeli, descendunt in Bethleem, visuri & adoraturi Verbum abbreviatum super terram, qui hactenus intui suae Verbum immensum caelum implens & terram. Deicendunt admiraturi, quomodo nec magnitudo ejus parvitate minuitur, nec parvitas magnitudine absorbeatur.